

Наречений з шафи

**(Генадій Гуриненко у ролі Івана Підкольосіна у виставі
«Одруження» в Харківському державному академічному театрі ляльок
ім. В. А. Афанасьєва)**

Вистава «Одруження» в Харківському державному академічному театрі ляльок ім. В. А. Афанасьєва – зразок високої культури та повного творчого взаєморозуміння режисера та артиста. Вистава створена Оксаною Дмитрієвою та художником Наталією Денисовою - піднесена в єдиній жанровій культурі, а сценографічне рішення наділене філософськи осмисленими символами. Дія вистави укладена в єдині жанрові рамки «комедії настроїв», прототип якої «висока комедія», де на фоні серйозної життєвої ситуації показані живі, реально існуючі, смішні і водночас трагічні діючі особи.

На мій погляд вистава відповідає висловлюванню критика Василя Сиповського: «Пьеса «Женитьба, или Совершенно невероятное событие в двух действиях» - комедия смешная, но безотрадная. В ней выведена целая галерея «серых, томительно-скучных» героев. Жизнь их бессодержательна, бессмысленна, а они этого не замечают и не признают своего духовного убожества.»

Герой п'єси Іван Підкольосін, роль якого виконує Генадій Гуриненко, на перший погляд, звичайна нерішуча людина, достатньо великий посадовець, який вирішив знайти щастя в шлюбі. Цікаво, що Гуриненко грає не звичайного холостяка, а чоловіка, повного готовності побратися, щоправда, лише у своїх мріях.

Перше він з'являється на сцені у шафі, яка уособлює і його кімнату, й оболонку, захищаючи його від зовнішнього світу. Наче «людина у футлярі», він розмислює про життя, віддає накази слугі Степану, і навіть з гостями розмовляє через отвір у дверцятах. Знайшовши в шафовій молі, найкращого співрозмовника та слухача, він ділиться своїми мріями про шлюб. Уявляє маленьких діточок та красуню дружину. Думкою, він вже пережив весілля, продумав його у самих дрібницях, прокрутив у голові всі деталі – від фраку, до враження, яке повинне справити його весілля на кравця, чоботаря та інших.

Конфлікт особистості Підколюсіна, полягає в одному – одруження – не його природне бажання, а нав'язаний багатовіковими традиціями – обов'язок. Він всіляко намагається втекти, сховатися від цього в великій старій шафі. Також, важливий символ та невід'ємна частина образу Підколюсіна – це великих розмірів пухова ковдра. Гуриченко повністю загортається в неї, в спробі захиститися від нав'язливих дій свого друга Кочкарьова (заслужений артист України В'ячеслав Гіндін). Кочкарьов – повна протилежність Підколюсіна. Це додає певної комічності подіям, які відбуваються на сцені. Так як Кочкарьов, організувавши одруження, розвиває бурхливу діяльність, в той час, коли найбільш значуща особа – Підколюсін, нерішуче коливається, відсторонено спостерігаючи за тим, що створює його товариш.

Можна припускати, що Кочкарьов – це підсвідоме друге «я» Підколюсіна, плід його уяви, його сильна сторона характеру – відтворена на сцені В'ячеславом Гіндіним. Режисер вдало використав такий прийом, покладаючись на гармонійний дует двох артистів. В сценах з Гіндіним – Гуриченко повністю пасивний, піддається ідеям та вказівкам друга. Фізично артист здається млявим, сутулим. Відчувається його безхребетність та залежність від оточуючих. Коли ж Гуриченко на сцені один – його настрій відразу змінюється, він не боїться проявити себе, похвалюється, діє та

говорить мало не словами Кочкарьова. Вилізаючи на стілець, він кричить у весь голос, всією своєю силою. Артист гарно справляє враження хоробрості та впевненості. Майстерно обіграє й переходи від одного в інший стан.

Оксана Дмитрієва використовує прийоми характерні для методу дійового аналізу, тобто театру переживання. Але оскільки вистава, все ж створена у театрі ляльок, вона внесла елементи ігрового театру – методу аналізу дії. Зібравши особливий склад виконавців з талановитих, володіючих неповторними особистими якостями, артистів – Дмитрієвій вдалося створити ансамбль митців, здатних побутові обставини піднести до рівня художнього вимислу. Майже усі сцену доведені до бездоганної точності, співвідношення внутрішнього та зовнішнього стану персонажів.

В цій виставі головна діюча особа – актор, а не лялька. При цьому сценічний простір не позбавлений прийомів театру анімації: тростяні ляльки, ігрові предмети, у вигляді частин обличчя, буфетна шафа, яка інколи перетворюється в ляльковий будиночок, ростові ляльки – гармонійно вписуються в основну дію, тим самим заплітається майстерне павутиння, яке в свою чергу плекає жанрову природу вистави – «комедію настроїв», ціль якої продемонструвати відмінні душевні настрої людини, під дією психологічних чинників.

Одягнутий у нічну сорочку Гуриченко мляво, тихесенько балакає з собою. Уявляючи у думках новий костюм, в якому планує одружитися, його думки оживають на сцені. Великі фраки різного крою з букетами, замість голів, танцюють навколо нього та він уявляє себе таким же галантним як вони. Характерний виразний прийом, яким користується Гуриченко – це миттєва зміна настрою. Це людина залежна від думки інших та під дією зовнішніх психологічних чинників, одразу ж змінюється. Ось він цілком міцний, розсудливий, рішучий чоловік, а вже через мить ми бачимо зовсім іншу людину – неначе надягаючи маску, він стає сором'язливим, інертним холостяком. І іноді нам не зрозуміло де справжній він, а де працює його

альтер его. Переборовши свою невпевненість він все ж таки їде до нареченої. Але цей крок – цілковита заслуга іншого Підколосьіна – тобто Кочкарьова.

В сцені з Агафьєю Тихонівною (артистка Наталя Гранковська) настрої його коливаються. Спочатку він її лякається. Стрімко ховається за спиною хороброго Кочкарьова. Але, все ж таки, щось в ньому змінюється. Він виринає за пліч друга, бере себе у руки і починає діяти. І ось перед нареченою постав скромний, але привабливий чоловік. Побачивши її, він дещо гарнішає. Артист випрямляє спину, характерними рухами причепурює свій костюм. Його завжди переляканий погляд, набуває легкого відтінку впевненості у собі, він дійсно намагається сподобатися своїй нареченій. Враження першої зустрічі, залишає у них відчуття закоханості. Всі сумніви з приводу непотрібності одруження зникають, здається, що «мрія» ось-ось збудеться. Акторський дуєт вправно замилює очі глядача. Відбувається уявна розв'язка. Здається, що вони вже стрімко мчаться до щасливого фіналу, де заграє весільний марш та усі здобудуть те, чого так бажали.

Однак, чиста зворушлива радість перетворюється на чергову зміну настрою. Залишившись в кімнаті на самоті, він знову починає рефлексувати. Вся подвійність його характеру розкривається у фінальному монолозі. Бажання одружитися натикається на ще більшу боязнь цього : «... робиться боязно, на все життя, на весь вік, зв'язати себе...». І не давши кайданам шлюбу оточити своє існування в рамках сімейного життя – після довгих хвилин коливань – він все ж таки стрибає у вікно та стрімко втікає від, ледь не звалившоїся на нього, відповідальності.

Він знову повернувся у свою зону комфорту. В фінальній сцені у шафі, артист Гуриненко знову сутулий з переляканими очима, маленький чоловічок. Але тут, без усього галасу, йому затишно і ми навіть починаємо розуміти його рішення. Але комахи, з якими він увесь час веде бесіду допомагають зрозуміти, що моль у нього в голові. Він сам-моль. Це прототип образу Івана Подколесина. І символізує вона його паразитичний

образ життя. Він трус-егоїст і своїми діями, на жаль, наносить шкоду не лише собі, а і усім, хто має з ним справу.

Треба сказати, що Генадію Гуринеко, вдалося переконливо зліпити с різних психологічних шматочків цілковиту особистість. Артист гарно володіє своїм акторським апаратом та тілом, тому зажаті рухи Підколюсіна були цілком органічні, а недолуга сорочка підкреслювала усю незграбність псевдо нареченого.

Вистава «Одруження» гармонійно поєднала в собі жанрові особливості та режисерські знахідки, а акторський ансамбль відтворив усе за правдою життя. А Генадій Гуриненко - Підколюсін виступив як уособлення багатьох людських пороків, був лідером та провідником, який заключав в собі жанрові витримки, протягом усієї дії вистави.